

П'ятнадцята Міжнародна олімпіада з лінгвістики

Дублін (Ірландія), 31 липня – 4 серпня 2017 року

Задачі для індивідуального змагання

Правила оформлення розв'язків задач

Не переписуйте умов. Розв'язуйте кожну задачу на окремому аркуші (чи аркушах). На кожному аркуші потрібно записати номер задачі, номер свого місця та своє прізвище. Тільки в такому випадку можемо гарантувати точне оцінювання Вашої роботи.

Відповіді на задачі потрібно обґрунтувати. Правильна відповідь, подана без обґрунтування, оцінюється низько.

Задача № 1 (20 балів). Подано арифметичні рівності мовою біром:

1. $tùgūn^2 + tāt + nààs = bākūrū bībā ná vè rwīt$
2. $tāt nààs = bākūrū bītīmìn ná vè jāātāt$
3. $tāāmà^2 + jāātāt + gwīnìṅ = bākūrū bīnāàs ná vè jāāgwīnìṅ$
4. $jāātāt gwīnìṅ = jāātāt$
5. $rwīt^2 + bà + tùgūn = bākūrū bītūgūn ná vè jāāgwīnìṅ$
6. $bà tùgūn = bākūrū bībā ná vè rwīt$
7. $jāātāt^2 + nààs + tāt = bākūrū bītāāmà ná vè nààs$
8. $nààs tāt = bākūrū bītūgūn ná vè nààs$
9. $kūrū ná vè nààs + kūrū ná vè jāātāt = kūrū ná vè tīmìn + bà + kūrū ná vè tùgūn$

Усі числа в цій задачі більші від 0 і менші від 125.

(a) Напишіть рівності (1–9) цифрами.

(b) Напишіть числа $bākūrū bītāt$, $jāāgwīnìṅ$, $kūrū$ та рівності (A) і (B) цифрами.

A. $bākūrū jāābītāt - tāt - kūrū ná gwē gwīnìṅ = bākūrū bītāāmà ná vè rwīt$

B. $bākūrū bīnāàs ná gwē gwīnìṅ - kūrū ná vè bà - kūrū ná vè tāt = kūrū ná vè rwīt$

(c) Напишіть мовою біром: 6, 22, 97, 120.

⚠ Мова біром належить до групи плато бенуе-конголезької галузі атлантийсько-конголезької родини мов. Нею говорять близько 1 000 000 осіб в Нігерії.

ε — голосний звук. ṅ і ʃ — приголосні звуки. Подвоєння голосного позначає довготу. Знаки ´, ¨ і ` позначають відповідно високий, середній та низький тони.

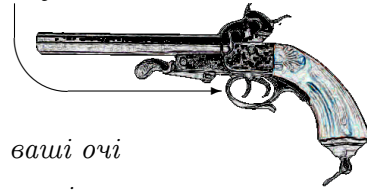
$$a^k = \underbrace{a \times a \times \dots \times a}_k; a^1 = a.$$

—Мілена Венева

Задача № 2 (20 балів). Подано слова та словосполучення мовою абуї та їхні українські переклади у випадковому порядку:

1. abang
2. atáng heya
3. bataa hawata
4. dekafi
5. ebataa hatáng
6. ekuda hawata
7. falepak hawei
8. hatáng hamin
9. helui
10. maama hefalepak
11. napong
12. rièng
13. ritama
14. riya hatáng
15. tama habang
16. tamin
17. tefe hawei

- a. його кінчик пальця
- b. твоя гілка
- c. моє обличчя
- d. свій мотузок
- e. твоє плече
- f. рука вашої матері
- g. вуха наших свиней
(вухо свині кожного з нас)
- h. пістолет батька
- i. шия твого коня
- j. спусковий гачок

- k. ваші очі
- l. наші носи
(ніс кожного з нас)
- m. його ніж
- n. берег моря
- o. верхня частина дерева
- p. твій великий палець
- q. ваше море

(a) Визначте відповідники.

(b) Перекладіть українською мовою: 1. **amin**; 2. **deya hebataa**.

(c) Перекладіть мовою абуї:

1. свиня
2. ваш ніж
3. батько твоєї матері
4. обличчя мого батька
5. своє вухо
6. моє море

⚠ Мова абуї належить до мовної родини тимор-алор-пантар. Нею говорять близько 16 000 осіб в Індонезії.

Знаки ´ і ` позначають тони.

—Олексій Пегушев

Задача № 3 (20 балів). Подано речення мовою кімбунду та їхні українські переклади:

1. **ngámónà dihónzò mùdìlóngà**
Я бачив банан у тарілці.
2. **àlózí ásángá djálà mùdikúngù**
Чарівники зустріли чоловіка в печері.
3. **ngádjà dihónzó djámì**
Я з'їв свій банан.
4. **mùdjúlù mwálà zìtéténbwà**
Є зірки в небі.
5. **dìkámhá djámì djáfíkà nì djákínà**
Мій приятель співав і танцював.
6. **ngámónà dìkúngú djámì**
Чи я бачив свою печеру?
7. **ngámóná málà mùkítándà**
Я бачив чоловіків на площі.
8. **ngásángá mùlózí mwámì mùlwándà**
Я зустрів свого чарівника в Луанді.
9. **mùkítándà mwálá djálá djámì**
Мій чоловік є на площі.
10. **mùdikúngù ngámónà màkòlòmbóló**
Чи я бачив півнів у печері?
11. **àtú ádjà dihónzò mùlwándá**
Чи з'їли люди банан у Луанді?

(a) Перекладіть українською мовою (одне речення дуже схоже за значенням на одне з поданих вище речень):

12. **mùlózí mwámónà zìtéténbwá**
13. **zìtéténbwá zjálà mùdjúlù**
14. **ngákínà**
15. **djálá djámónà màhónzò mùlwándá**

(b) Перекладіть мовою кімбунду (одне речення може мати більш ніж один переклад):

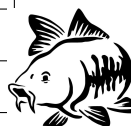
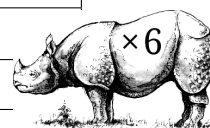
16. *Чи я співав?*
17. *Людина зустріла чарівника та приятеля на площі.*
18. *Мій чоловік бачив печеру.*
19. *Є чарівники в Луанді.*

⚠ Мова кімбунду (північна мбунду) належить до групи банту бенуе-конголезької гадузі атлантийсько-конголезької родини мов. Нею говорять близько 50 000 осіб в Анголі.

w = *w* в англійському слові *win*. **j** = *ÿ*. **ɓ** і **ɗ** — приголосні звуки. Знаки ' і ` позначають відповідно високий та низький тони.
—Бруно Л'Асторіна

Задача № 4 (20 балів). Подано записані писемністю кхом і фонетичною транскрипцією словосполучення мовою лавен та їхні українські переклади:

1	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	praj trie	будити дружину
2	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	ca:k caj	від душі/серця
3	?	taw bæ:	бачити пліт
4	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	kriət blaw	дряпати стегно
5		plaj priət	банан
6	?	?	три банани
7	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	?	шість носорогів
8	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	?	чотири в'язки бананів
9	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	?	?
10	?	cie pɬ la:	сім листків паперу
11	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	?	листок баклажана
12		?	два баклажани
13	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	plaj hnat pɬ plaj	сім ананасів
14	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	kruat pɛ: to:	три бджоли
15		la: priət traw la:	?
16	?	kə:r bæ:r to:	два голуби
17		bla:k puan ka:	чотири карпи 4 ×
18	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	piet traw pla:	шість ножів
19	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	bə:r ka:	?
20	𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫 𑜁𑜢𑜤𑜂𑜫	?	чотири леза

Заповніть комірки зі знаками запитання (затінені заповнювати не потрібно).

⚠ Мова лавен (джру) належить до австроазійської родини мов. Нею говорять близько 28 000 осіб у Лаосі. Писемність кхом використовувалася для цієї мови з 1924 по 1936 р.

—Лі Тхехун

Задача № 5 (20 балів). Подано слова мовою мадак та їхні українські переклади:

lavatbungmenemen	<i>цілий світ</i>	loxongkao	<i>гаряча вуглинка</i>
laxangkatli	<i>багато очей</i>	loxontaamang	<i>частина саду</i>
laxanoos	<i>багато лоз</i>	lualeng	<i>два дні</i>
laxao	<i>вогонь</i>	lubungtadi	<i>група чоловіків</i>
lemparoos	<i>великі лози</i>	luneton	<i>двоє братів; дві сестри</i>
lengkompixan	<i>пісні</i>	lurubuno	<i>внук</i>
levempeve	<i>серця</i>	luuna	<i>дерево</i>
levenaleng	<i>дні</i>	luvanga	<i>дві речі</i>
levengkot	<i>місяць</i>	luvampeve	<i>два великих серця</i>
levenmenemen	<i>села</i>	luvutneton	<i>брати; сестри</i>
livixan	<i>спів</i>	luvuttadi	<i>чоловіки</i>
loroonan	<i>дух</i>	luxavus	<i>двоє білих чоловіків</i>

(a) Дайте буквальный переклад слова **lavatbungmenemen**.

(b) Перекладіть українською мовою:

(c) Перекладіть мовою мадак:

1. **laradi**

8. *серце*

2. **lavatkonuna**

9. *сади*

3. **laxantoonan**

10. *багато речей*

4. **levengkati**

11. *внуки*

5. **loxot**

12. *дві частини дня (дві хвили)*

6. **lubungkavus**

13. *гілки*

7. **luvaroos**

14. *великі гілки*

⚠ Мова мадак належить до мезо-меланезької групи малайсько-полінезійської галузі австронезійської родини мов. Нею говорять близько 3 000 осіб у Папуа Новій Гвінеї (Нова Ірландія).

ng = *ng* в англійському *hang*. **x** ≈ *x* в *тих днів*.

—Іван Держанський

Редактори: Божидар Божанов, Мілена Венева, Дмитро Герасимов, Ксенія Гілярова, Станіслав Гуревич, Іван Держанський (техн. ред.), Х'ю Доббс (відп. ред.), Борис Іомдін, Бруно Л'Асторіна, Лі Тхехун, Данило Мисак, Мійна Норвік, Олексій Пегушев, Олександр Піперські, Марія Рубінштейн, Даніель Руцький, Артур Семенюк, Павел Софронієв, Габрієла Хладнік, Цао Цітун, Чхве Чбңйбн.

Український текст: Олена Сірук.

Успіхів!